

FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I STOCKHOLM
Avdelning 30

DOM
2020-04-09
Meddelad i Stockholm

Sida 1 (7)

Mål nr
29366-19

KONKURRENSVERKET	
2020-04-09	
Avd	
Dnr	
KSnr	Aktbil

SÖKANDE

Ryseviken AB, 556779-6676
Box 109
136 22 Haninge

MOTPART

Gymnasie- och arbetsmarknadsnämnden i Huddinge kommun
Kommunalvägen 1-5
141 85 Huddinge

SAKEN

Offentlig upphandling

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten avslår ansökan om överprövning.

Dok.Id 1199563

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
115 76 Stockholm	Tegeluddsvägen 1	08-561 680 00	-	måndag–fredag
		E-post: avd30.fst@dom.se		08:00–16:00
		www.domstol.se/forvaltningsratt		

BAKGRUND

Gymnasie- och arbetsmarknadsnämnden i Huddinge kommun (kommunen) genomför en upphandling av Natthärbärke, diarienummer 2019-096, enligt lagen (2016:1145) om offentlig upphandling, LOU. I tilldelningsbeslut daterat den 10 december 2019 antogs tre anbudsgivare. Rysseviken AB lämnade anbud i upphandlingen men kvalificerade sig inte vidare till steg 2 på grund av att kommunen anser att bolaget inte uppfyller ställt krav på ekonomisk stabilitet och finansiell ställning.

YRKANDEN M.M.

Rysseviken AB (bolaget) ansöker om överprövning av upphandlingen och yrkar att bolagets ansökan ska godkännas och avtal tecknas. I andra hand yrkas att upphandlingen görs om med för upphandlingen relevanta ska-krav. Bolaget anför bl.a. följande till stöd. I upphandlingen ställs krav på finansiell ställning och kreditvärdighet enligt Creditsafe värderingsskala. Enligt denna hamnar bolaget något under medel med 4,1 % risk, med andra ord nästan obefintlig risk. Enligt 14 kap. 1 § LOU ska kvalificeringskrav ha anknytning till det som anskaffas och stå i proportion till detta. Kravet om kreditvärdighet är oproportionerligt. Att utesluta en leverantör på dessa grunder ter sig orimligt då den upphandlande kommunen inte tar någon ekonomisk risk. Bolaget kommer över tid förbättra sin kreditvärdighet och upphandlande myndighet minska sina kostnader för efterfrågad tjänst, eftersom bolagets anbud var lägst. Kommunen hade för avsikt att teckna avtal med fem leverantörer men endast tre anbudsgivare bedömdes uppfylla kraven i upphandlingen. Risken för påverkan för den upphandlande kommunen att träffa avtal med bolaget är därmed försumbar.

Kommunen bestrider bifall till bolagets ansökan och yrkanden. Kommunen anför bl.a. följande. Enligt upphandlingsrapporten har anbudsprövning och

utvärdering skett i tre steg. Steg 1 har inneburit kvalificering av anbudsgivare, steg 2 uppfyllande av obligatoriska krav och steg 3 utvärdering. Bolaget har inte ansetts uppfylla kravet på ekonomisk stabilitet och finansiell ställning i förfrågningsunderlaget och har därför inte kvalificerat sig till steg 2 och 3 i kommunens anbudsprövning och utvärdering. Kommunen har den 3 december 2019 skickat ett e-postmeddelande till bolaget där bolaget ombetts komplettera anbudet med ytterligare underlag i syfte att styrka krav på ekonomisk stabilitet och finansiell ställning. Trots kommunens uppmaning till bolaget om att inkomma med ytterligare underlag har komplettering av bolagets anbud inte skett. Ska-kravet framgår av förfrågningsunderlaget i punkten 3.2. Kraven är tydliga, relevanta och rimliga. Bevis på en leverantörs ekonomiska kapacitet innebär att anbudsgivaren ska ha sådan ekonomisk stabilitet och finansiell ställning att denne kan upprätthålla ett långsiktigt avtal och fullgöra hela kontraktet. Underlag för bedömningen av anbudsgivarens ekonomiska stabilitet och finansiella ställning ska utgöras av ett utdrag ur affärs- och kreditupplysningsföretaget Creditsafe:s register. Utdraget ska visa att anbudsgivaren minst är ”kreditvärdig” eller motsvarande. Om anbudsgivaren inte uppfyller minst ”kreditvärdig” enligt Creditsafe:s värderingskala ska anbudsgivaren uppfylla motsvarande kreditvärdig/godkänd normal risk eller likvärdig benämning enligt något renommerat kreditvärderingsinstituts bedömningssystem. Om anbudsgivaren saknar efterfrågad kreditstatus kan anbudsgivaren ändå uppfylla kravet om anbudsgivaren på begäran inlämnar en sådan förklaring att det kan anses klarlagt att anbudsgivaren innehar motsvarande ekonomisk stabilitet. Bolaget uppfyller inte ska-kraven. Bolaget har tilldelats en värdering som utgör en hög risk enligt Creditsafe:s modell. För att ett bolag ska anses kreditvärdigt enligt Creditsafe:s modell ska det tilldelas en värdering som utgör en medelrisk. Kravet kan inte anses oproportionerligt. Anbudsgivarens ekonomiska ställning och förmåga att fullgöra ett eventuellt avtal kan uppfyllas på flera sätt. De olika möjligheterna att uppfylla kravet

på ekonomisk stabilitet och finansiell förmåga ger tillräckligt med utrymme för nystartade eller ombildade företag att kvalificera sig för fullständig utvärdering i upphandlingen.

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET

Utgångspunkter för prövningen

Enligt 4 kap. 1 § LOU ska upphandlande myndigheter behandla leverantörer på ett likvärdigt och icke-diskriminerande sätt samt genomföra upphandlingar på ett öppet sätt. Upphandlingar ska vidare genomföras i enlighet med principerna om ömsesidigt erkännande och proportionalitet.

Prövningen i förvaltningsrätten utgör en kontroll av om det på grundval av vad sökanden har anfört i målet finns anledning att vidta sådana åtgärder som anges i 20 kap. 6 § LOU. För att ett ingripande ska bli aktuellt krävs också att sökanden kan visa att sökanden lidit skada eller kan komma att lida skada på grund av att den upphandlande myndigheten brutit mot LOU. Förvaltningsrätten har för det fall det finns skäl för ingripande enligt LOU, att välja mellan att besluta att upphandlingen ska göras om eller att den ska rättas, oavsett hur leverantörens yrkande har utformats (jfr RÅ 2005 ref. 47 samt HFD 2012 ref. 2).

Det är den som ansöker om överprövning som på ett klart sätt ska ange vilka omständigheter talan grundas på (jfr RÅ 2009 ref. 69).

Enligt 14 kap. 1 § LOU får en upphandlande myndighet i upphandlingen ställa krav på att leverantörerna ska vara kvalificerade i fråga om ekonomisk och finansiell ställning. De krav som myndigheten ställer ska vara lämpliga för att säkerställa att leverantören har finansiella förmåga som krävs för att utföra det kontrakt som ska tilldelas. Alla krav ska ha anknytning till det

som ska anskaffas och stå i proportion till detta. Kraven kan uttryckas som minimikrav på förmåga.

Det åligger upphandlande myndighet att göra en individuell bedömning av varje anbudsgivares ekonomiska förhållanden (jfr Kammarrättens i Stockholms dom den 7 juli 2015 i mål nr 2270-15).

Relevanta delar av upphandlingsdokumenten

I upphandlingsdokumenten framgår under punkten 3.2 "*Ekonomisk och finansiell ställning*" följande:

"Anbudsgivaren ska ha sådan ekonomisk stabilitet och finansiell ställning att denne kan upprätthålla ett långsiktigt avtal och fullgöra hela kontraktet. Underlag för bedömningen av anbudsgivarens ekonomiska stabilitet och finansiella ställning är utdrag ur affärs- och kreditupplysningsföretaget Creditsafe:s register. Utdraget ska visa att Anbudsgivaren minst är "Kreditvärdig" eller motsvarande enligt Creditsafe:s ratingskala. Om anbudsgivaren inte uppfyller minst "Kreditvärdig" enligt Creditsafes ratingskala ska anbudsgivaren uppfylla motsvarande kreditvärdig/godkänd/normal risk eller likvärdig benämning enligt något renommerat kreditvärderingsinstituts bedömningssystem.

Om anbudsgivaren saknar efterfrågad kreditstatus kan anbudsgivaren ändå anses uppfylla kravet om a) och/eller b) nedan är uppfyllda.

a) anbudsgivaren på begäran inlämnar en sådan förklaring att det kan anses klarlagt att anbudsgivaren innehar motsvarande ekonomiska stabilitet.

Huddinge kommun förbehåller sig rätten att bedöma huruvida det är klarlagt om så är fallet.

b) garanti lämnas på begäran gällande anbudsgivarens ekonomiska stabilitet av moderbolag eller annan garant. Sådant intyg ska vara undertecknat av moderbolagets eller garantens firmatecknare. Efterfrågad

risk-klassificering samt kraven ovan ska i dessa fall på motsvarande vis redovisas och uppfyllas av garanten.”

Förvaltningsrättens bedömning

Förvaltningsrätten konstaterar att upphandlade myndigheter får ställa krav på att upphandlande bolag har sådan ekonomisk och finansiell ställning som krävs för att utföra det kontrakt som ska tilldelas, förutsatt att det har anknytning till det som ska anskaffas och står i proportion till det.

Bolaget har fört fram att kommunens krav på ekonomisk och finansiell ställning är oproportionerlig då kommunen inte tar någon ekonomisk risk. Förvaltningsrätten gör följande bedömning i denna del.

Av upphandlingsdokumenten framgår att kravet på ekonomisk och finansiell ställning kan uppfyllas på flera sätt, först och främst genom utdrag från Creditsafe som visar på kreditvärdighet. Om anbudsgivaren inte uppfyller efterfrågad nivå enligt Creditsafe, kan anbudsgivaren uppvisa annan motsvarande bedömning från renommerat kreditinstituts bedömningssystem. Om efterfrågad kreditstatus saknas, kan anbudsgivaren på begäran av kommunen inlämna en förklaring som klargör att anbudsgivaren innehar motsvarande ekonomiska stabilitet eller lämna en garanti från moderbolag eller annan garant.

Förvaltningsrätten konstaterar att det är ostridigt i målet att bolaget inte uppfyllde kravet på kreditvärdighet enligt Creditsafe:s värderingsskala. Enligt värderingsskalan hamnade bolaget på en hög risk- värdering med en riskprognos om 4,1 %. Kommunen begärde därför per e-post att bolaget skulle inkomma med ytterligare underlag för att kommunen skulle kunna göra en bedömning av bolagets ekonomiska stabilitet och finansiella ställning. Något sådant underlag inkom emellertid inte. Bolaget har således

inte uppfyllt det ställda ska-kravet på ekonomisk stabilitet och finansiell ställning. Det uppställda kravet kan inte heller anses oproportionerligt sett till att föremålet för upphandlingen är ett långsiktigt kontrakt där kommunen vill säkerställa att anbudsgivare kan fullgöra hela kontraktet. Det finns därmed inte skäl för att ingripa i upphandlingen på denna grund. Då förvaltningsrätten funnit att ställda ska-krav är relevanta och förenliga med LOU:s principer, samt då det står klart att bolaget inte uppfyllt ställt ska-krav, finns inte skäl att bifalla bolagets ansökan i någon del. Ansökan ska därför avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Detta avgörande kan överklagas. Information om hur man överklagar finns i bilaga 1 (FR- 05).

Charlotte Ljungblad
Förvaltningsrättsfiskal

Föredragande jurist i målet har varit Sofia Palmqvist.

Hur man överklagar

FR-05

Den som inte är nöjd med förvaltningsrättens beslut kan överklaga. Här framgår hur det går till.

Närmare regler finns i den lag som gäller för målet, se rutan längst ner på nästa sida för hänvisningar.

Överklaga skriftligt inom 3 veckor

Tiden räknas oftast från den dag som ni fick del av beslutet. I vissa fall räknas tiden i stället från beslutets datum. Det gäller om beslutet avkunnades vid en muntlig förhandling, eller om rätten vid förhandlingen gav besked om datum för beslutet.

För myndigheten räknas tiden alltid från beslutets datum.

Observera att överklagandet måste ha kommit in till domstolen när tiden går ut.

Vilken dag går tiden ut?

Sista dagen för överklagande är samma veckodag som tiden börjar räknas. Om ni exempelvis fick del av beslutet måndagen den 2 mars går tiden ut måndagen den 23 mars.

Om sista dagen infaller på en lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårsafton, räcker det att överklagandet kommer in nästa vardag.

Tänk på detta i mål om överprövning av upphandling

I vissa fall kan myndigheten ingå avtal efter 10 dagar från det att domstolen avgjort målet eller upphävt ett interimistiskt beslut, och i vissa fall får myndigheten ingå avtal omedelbart. Efter att avtal har slutits får kammarrätten inte överpröva upphandlingen. Detta gäller alltså även om tiden för överklagande fortfarande gäller.

Gör så här

1. Skriv förvaltningsrättens namn och målnummer.
2. Förklara varför ni tycker att beslutet ska ändras. Tala om vilken ändring ni vill ha och varför ni tycker att kammarrätten ska ta upp ert överklagande (läs mer om prövningstillstånd längre ner).
3. Tala om vilka bevis ni vill hänvisa till. Förklara vad ni vill visa med varje bevis. Skicka med skriftliga bevis som inte redan finns i målet.
4. Lämna namn och personnummer eller organisationsnummer.
Lämna aktuella och fullständiga uppgifter om var domstolen kan nå er: postadresser, e-postadresser och telefonnummer.
Om ni har ett ombud, lämna också ombudets kontaktuppgifter.
5. Skicka eller lämna in överklagandet till förvaltningsrätten – adressen finns i beslutet.

Vad händer sedan?

Förvaltningsrätten kontrollerar att överklagandet kommit in i rätt tid. Har det kommit in för sent avisar domstolen överklagandet. Det innebär att beslutet gäller.

Om överklagandet kommit in i tid, skickar förvaltningsrätten överklagandet och alla handlingar i målet vidare till kammarrätten.

Har ni tidigare fått brev genom förenklad delgivning kan även kammarrätten skicka brev på detta sätt.

Prövningstillstånd i kammarrätten

När överklagandet kommer in till kammarrätten tar domstolen först ställning till om målet ska tas upp till prövning.

Kammarrätten ger prövningstillstånd i fyra olika fall.

- Domstolen bedömer att det finns anledning att tvivla på att förvaltningsrätten dömt rätt.
- Domstolen anser att det inte går att bedöma om förvaltningsrätten dömt rätt utan att ta upp målet.
- Domstolen behöver ta upp målet för att ge andra domstolar vägledning i rätts-tillämpningen.
- Domstolen bedömer att det finns synnerliga skäl att ta upp målet av någon annan anledning.

Om ni *inte* får prövningstillstånd gäller det överklagade beslutet. Därför är det viktigt att i överklagandet ta med allt ni vill föra fram.

Vill ni veta mer?

Ta kontakt med förvaltningsrätten om ni har frågor. Adress och telefonnummer finns på första sidan i beslutet.

Mer information finns på www.domstol.se.

För fullständig information, se:

- lag (2016:1145) om offentlig upphandling, 20 kap.
- lag (2016:1146) om upphandling inom försörjningssektorerna, 20 kap.
- lag (2011:1029) om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet, 16 kap.
- lag (2016:1147) om upphandling av koncessioner, 16 kap.
- lag (2016:1145) om offentlig upphandling, 20 kap.
- lag (2016:1146) om upphandling inom försörjningssektorn, 20 kap.

